

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 5 квітня 2006 року N 96

**Про організацію мережевого інформаційного
забезпечення наукових досліджень**

Президія НАН України

Заслухавши та обговоривши інформацію голови Інформаційно-бібліотечної ради НАН України академіка НАН України О. С. Онищенка "Про організацію мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень", президія НАН України відзначає, що повноцінне й оперативне забезпечення установ НАН України новітньою науковою інформацією є необхідною умовою розвитку академічних досліджень, підвищення їх ефективності та інноваційної віддачі.

Для вирішення цієї проблеми Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) здійснює цілеспрямоване формування наукової електронної бібліотеки, обсяг інформаційних ресурсів якої на початок 2006 р. становив 3 млн. бібліографічних та 160 тис. реферативних записів і 40 тис. повнотекстових документів. Цим електронним фондом щодня користується понад 4 тис. абонентів з усіх регіонів України та світу; кількість відвідувань сайта вдвічі перевищує кількість відвідувань бібліотеки читачами (інформація про використання передплачених онлайн-науково-інформаційних ресурсів установами НАН України в I кв. 2006 р. додається).

У НБУВ розпочато також архівування науково-інформаційних ресурсів глобальних комп'ютерних мереж. Повнотекстові колекції архіву включають понад тисячу річних комплектів журналів (більшість з них відсутня в бібліотеках України) і зібрання наукової та науково-популярної літератури, що становить понад 100 тис. повнотекстових матеріалів. Ці електронні ресурси надаються читачам у Інтранет-мережі НБУВ.

Значні науково-інформаційні ресурси містяться на сайтах ряду академічних установ, зокрема Головної астрономічної обсерваторії НАН України, Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України, Інституту фізики конденсованих систем НАН України тощо.

Для забезпечення оперативного доступу до новітніх науково-інформаційних ресурсів НБУВ передплатила на 2006 р. мережевий доступ до провідних світових баз даних наукової інформації. Серед них: наукова електронна бібліотека на платформі ScienceDirect (24 тематичні колекції, що містять понад 2 тис. журналів з 5-річною ретроспективою); найбільша загальнонаукова реферативна база даних Scopus з індексами цитування публікацій обсягом 28 млн. записів; інформаційні продукти на платформі EBSCOhost (Academic Search Premier, Computer Source,

SocINDEX with Full Text тощо); бази даних американських астрономічного, мікробіологічного, математичного, хімічного товариств.

Статистика використання передплатених науково-інформаційних ресурсів за станом на 24 березня 2006 р. свідчить, що науковцями проведено близько 3,7 тис. користувальних сесій середньою тривалістю 42 хв., у процесі яких здійснено 19,5 тис. пошуків і отримано понад 8 тис. рефератів і 16 тис. повних текстів публікацій (з них у форматі PDF — 5 тис., у вигляді HTML — 1 тис.). Найбільшою популярністю користувалися бази даних Science Direct Freedom Collection 2006 (кількість сесій у ній становила 11 тис.) і Academic Search Premier (понад 1,6 тис. сесій). Найбільш активно використовували передплатені ресурси НБУВ (близько 1 тис. сесій), а також Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України (300 сесій) і Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна НАН України (250 сесій). Слід відзначити позитивну динаміку мережевого доступу до вищезгаданих ресурсів упродовж перших трьох місяців 2006 р.

Ефективне використання наявних академічних і передплатених ресурсів стримується недостатнім рівнем розвитку телекомунікаційної інфраструктури НАН України. Установи Академії підключені до різних Інтернет-провайдерів, що ускладнює реалізацію корпоративних інформаційних технологій взаємовикористання зібраних наукової електронної інформації. Пропускна спроможність каналів передачі даних, якими користуються академічні установи, здебільшого не відповідає сучасним вимогам.

Для кардинального покращання ситуації в рамках Програми інформатизації НАН України в IV кв. 2005 р. Державним підприємством НТЦ "УАРНЕТ" уведено в промислову експлуатацію Опорні вузли Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України, розміщені в президії НАН України, НБУВ, інститутах біоорганічної хімії та нафтохімії, експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького, електродинаміки, металофізики ім. Г. В. Курдюмова, програмних систем, фізики НАН України. Київський фрагмент має власний оптоволоконний канал зв'язку з Західним науковим центром НАН України та МОН України і вихід в інформаційну мережу наукових і освітніх установ GEANT.

Подальший розвиток мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень потребує:

- створення в НБУВ Загальноакадемічного порталу наукової періодики;
- підключення академічних установ м. Києва до Опорних вузлів Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України виділеними (переважно, оптоволоконними) каналами;
- інтеграції регіональних наукових центрів НАН України у загальну телекомунікаційну інфраструктуру оптоволоконними каналами;
- об'єднання мереж передачі даних НАН України та академій наук — членів Міжнародної асоціації академій наук.

Президія НАН України постановляє:

1. Раді директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів Міжнародної асоціації академій наук (академік НАН України О. С. Онищенко) підготувати пропозиції щодо ініціювання міжнародного проекту інтеграції телекомунікаційних інфраструктур НАН України та академій наук — членів Міжнародної асоціації академій наук.

2. Рекомендувати регіональним науковим центрам НАН України та МОН України в межах здійснення Програми інформатизації НАН України розробити концепцію створення регіональних телекомунікаційних інфраструктур НАН України для оперативного забезпечення академічних установ новітньою науковою інформацією.
3. Інформаційно-бібліотечній раді НАН України (академік НАН України О. С. Онищенко):
 - 3.1. Забезпечити координацію взаємодії НБУВ з установами НАН України при доступі та використанні передплачених науково-інформаційних ресурсів.
 - 3.2. Розробити в III кв. 2006 р. Положення про Загальноакадемічний портал наукової періодики.
4. Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (академік НАН України О. С. Онищенко):
 - 4.1. Передбачити щомісячне виділення з 01.04.2006 9600 грн. на оплату телекомунікаційного каналу з пропускнуною спроможністю 10 Мбіт/сек для використання передплачених онлайн-науково-інформаційних ресурсів.
 - 4.2. Організувати в читальних залах зони доступу до мережевих науково-інформаційних ресурсів і забезпечити функціонування в них 25 комп'ютеризованих робочих місць.
 - 4.3. Розпочати в I кв. 2007 р. формування інформаційних ресурсів Загальноакадемічного порталу наукової періодики.
 - 4.4. Організувати для бібліотек та інших інформаційних підрозділів установ НАН України щоквартальні семінари з проблематики наукових електронних комунікацій.
5. Державному підприємству НТЦ "УАРНЕТ":
 - 5.1. Сприяти поширенню онлайн-науково-інформаційних ресурсів в мережі передачі даних НАН України.
 - 5.2. Передбачити в 2007 р. створення своїх представництв у регіональних наукових центрах НАН України та організацію їх взаємодії в академічній телекомунікаційній інфраструктурі.
6. Зобов'язати відділення НАН України покласти відповідальність за організацію робіт з мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень в установах на одного із заступників академіків-секретарів, а також щоквартально подавати звіти про стан забезпечення і використання інформаційних ресурсів установами НАН України до Інформаційно-бібліотечної ради НАН України.
7. Керівникам установ НАН України:
 - 7.1. Терміново визначити відповідальних працівників для координації робіт з мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень.
 - 7.2. Протягом 2006 р. вжити необхідних заходів для підключення установ до телекомунікаційної інфраструктури НАН України.

- 7.3. Організувати кумуляцію електронних науково-інформаційних ресурсів установ та їх наступну передачу до Загальноакадемічного порталу наукової періодики.
8. До 30 квітня 2006 р. подати до Координаційної ради НАН України з питань інформатизації пропозиції щодо обсягів фінансування, необхідного для підключення до територіально найближчих Опорних вузлів Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України.
 9. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Науково-організаційний відділ президії НАН України.

Президент Національної академії наук України
академік НАН України
Перший віце-президент — головний учений секретар
Національної академії наук України
академік НАН України

Б. Є. Патон

А. П. Шпак